

Souhrnná teritoriální informace:

Turecko

Zastupitelský úřad 16. 10. 2024 21:04

Turecko (turecky Türkiye), oficiálně Turecká republika (turecky Türkiye Cumhuriyeti), je transkontinentální stát ležící převážně v Anadolii v západní Asii, s menší částí zvanou Východní Thrákie v jihovýchodní Evropě. Na ploše 784 000 km² žije více než 85 milionů lidí; většinu tvoří Turci, největší etnickou menšinou jsou Kurdové. Turecko je oficiálně sekulární stát, ale většinu obyvatelstva tvoří muslimové.

Ankara je hlavním a druhým největším městem Turecka; Istanbul je jeho největším městem, hospodářským a finančním centrem. Mezi další velká města patří İzmir, Bursa, Antalya, Konya a Adana.

Turecko je zemí s vyššími středními příjmy a rozvíjející se ekonomikou. Jedná se o unitární prezidentskou republiku s jednokomorovým parlamentem a se systémem více politických stran. Růst HDP v roce 2023 činil 4,5 %. Pro rok 2024 se očekává růst HDP ve výši 3,1 % a v roce 2025 ve výši 3,4 %. Plánovaný deficit státního rozpočtu na rok 2024 činí 6,4 % HDP (78,7 mld. EUR). Částka 30,5 mld. EUR (2,5 % HDP) by měla jít na výdaje spojené se zemětřesením (02/2023). Poměr státního dluhu k HDP je okolo 33,3 %. Inflace za rok 2023 dosáhla dle oficiálních statistik 64,8 %. Podle CB by měl inflační vrchol nastat v létě 2024 s roční inflací na úrovni 70-75 % a následně by měla inflace do konce roku 2024 klesnout na 36 %.

Mezi perspektivní obory hospodářské spolupráce patří sektory: ICT, zemědělství, železniční průmysl, strojírenství, obranný průmysl, a věda, výzkum, inovace.

Základní údaje	
Hlavní město	Ankara
Počet obyvatel	85,38 mil.
Jazyk	turečtina
Náboženství	islám 99,8 %, ostatní 0,2 %
Státní zřízení	prezidentská republika
Hlava státu	Recep Tayyip Erdogan
Hlava vlády	
Název měny	Turecká lira (TRY)
Cestování	
Časový posun	+1 hodina (v zimě 2 hodiny)
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Ing. Pavel Vacek
Ekonomický úsek	Ing. Jiří Borcel
Konzulární úsek	Ing. Blanka Kováčsová
CzechTrade	JUDr. Michal Nedělka
Czechinvest	
Ekonomika	2023
Nominální HDP (mld. USD)	1148,959
Hospodářský růst (%)	4,5
Inflace (%)	64,85
Nezaměstnanost (%)	9,40

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchod a investice

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 Přímé zahraniční investice
- 3.3 FTA a smlouvy
- 3.4 Rozvojová spolupráce
- 3.5 Perspektivní obory (MOP)

4 Kultura obchodního jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

[1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi](#)

[1.2 Zahraniční politika země](#)

[1.3 Obyvatelstvo](#)

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Turecko je unitární prezidentskou republikou s jednokomorovým parlamentem a se systémem více politických stran.

První kolo posledních **prezidentských voleb společně s volbami do parlamentu** v Turecku proběhlo dne 14. 5. 2023. Ustavující schůze parlamentu byla svolána na 2. 6. 2023, rozdělení mandátů je následující: vládní Národní aliance 323 mandátů (AKP 268, MHP 50 a Strana nového blahobytu/YRP 5), opoziční nacionalistická Národní aliance 212 mandátů (CHP 169, Strana dobra/IYI 43) a rovněž opoziční levicová Aliance práce a svobody 65 mandátů (Strana zelené levice/YSL (zahrnující prokurdskou HDP) 61, Strana pracujících/Isci Partisi 4).

Druhé kolo **prezidentských voleb** konané 28. května 2023 vyhrál Recep Tayyip Erdogan (52,18 %) před společným kandidátem opozice, Kemalem Kilicdaroglu (47,82 %). Dne 3. 6. 2023 složil prezident Erdogan přísahu a stejného dne byla jmenována nová vláda, která má i v současnosti toto složení:

- 1 Cevdet Yilmaz – viceprezident
- 1 Ali Yerlikaya – ministr vnitra
- 1 Yilmaz Tunç – ministr spravedlnosti
- 1 Mahinur Özdemir Göktaş – ministryně pro rodinné záležitosti a sociální služby
- 1 Vedat İshkhan – ministr práce a sociálního zabezpečení
- 1 Yaşar Güler – ministr obrany
- 1 Mehmet Özhaser – ministr životního prostředí a urbanismu
- 1 Hakan Fidan – ministr zahraničí
- 1 Alparslan Bayraktar – ministr energetiky a přírodních zdrojů
- 1 Osman Aşkın Bak – ministr mládeže a sportu
- 1 Ömer Bolat – ministr obchodu
- 1 Mehmet Nuri Ersoy – ministr kultury a turismu
- 1 Mehmet Şimşek – ministr financí
- 1 Yusuf Tekin – ministr školství
- 1 İbrahim Yumaklı – ministr zemědělství a lesnictví
- 1 Fahrettin Koca – ministr zdravotnictví
- 1 Abdulkadir Uraloğlu – ministr dopravy a infrastruktury
- 1 Mehmet Fatih Kacır – ministr průmyslu a technologií

Příští prezidentské volby se uskuteční v roce 2028.

Municipální volby konané v Turecku v neděli 31. 3. 2024 přinesly prezidentovi Erdoganovi nepříjemné překvapení, kdy jeho Strana spravedlnosti a pokroku/AKP značným rozdílem prohrála ve třech největších městech Istanbulu, Ankaře a Izmiru, a ztratila i 15 z dosavadních 39 křesel starostů hlavních provinčních měst, a to i v mnoha tradičně konzervativních regionech.

Rovněž na celkový počet hlasů ji předstihl její hlavní rival, kemalistická Republikánská strana/CHP, které volby přinesly postavení hegemonu opozice s 35 provinčními městy včetně Istanbulu a Ankary. Své pozice posílila i prokurdská DEM, která získala ve většinově kurdsém regionu na JV Turecka deset křesel starostů provinčních měst, a (na počet získaných hlasů a mandátů v obecních a městských zastupitelstvech) zejména konzervativně-islamistická Strana nového blahobytu/YRP. Prezident Erdogan připustil neúspěch AKP a přislíbil hledat vnitřní příčiny.

1.2 Zahraniční politika země

Primárním politickým i ekonomickým partnerem TR je EU. TR podalo přihlášku k plnému členství v ES 14. 4. 1987, na summitu v Helsinkách v prosinci 1999 se TR stalo kandidátským státem, přístupové rozhovory byly zahájeny 3. 10. 2005. V současnosti je otevřeno 16 přístupových kapitol, přičemž další pokračování je ve většině z nich blokováno GR a CY v návaznosti na bilaterální sporné otázky.

Ve vztazích mezi TR a EU jsou spornými oblastmi zejména migrační politika (18. 3. 2016 bylo podepsáno Společné prohlášení TR a EU), fungování Celní unie TR-EU (existuje od 1. 1. 1996), vízová liberalizace pro TR občany a pokračování finanční asistence pro cca 4 miliony uprchlíků pobývajících na TR území po roce 2021. Kamenem úrazu pro EU zůstávají i nadále jednostranné aktivity TR zejména ve věci situace na CY a ve východním Středomoří, jakož i negativní vývoj v TR v oblasti LP a základních svobod, především pak potlačování svobody médií, omezování činnosti politických stran a porušování zásady rule of law. TR naproti tomu kritizuje politiku EU vůči migrantům a „islamofobii“ v členských státech.

Vztahy s EU i dalšími zeměmi (zejména s GR) pozitivně ovlivnila solidarita s TR po zemětřesení v 02/2023. Řada zemí nejenom z EU poskytla humanitární pomoc a vyslala záchranné týmy (včetně CZ). Na mez. dárcovské konferenci bylo pro TR vyčleněno 6,2 mld. EUR.

V důsledku ruské invaze na UA výrazně stoupl význam TR v rámci NATO. TR po několika měsících blokovalo vstup FI a ještě déle SE do NATO. Poukazovalo na údajnou podporu obou zemí kurdské teroristické organizaci PKK. Situace se změnila až na základě tlaku USA v rámci bilat. vztahů TR-US. Významným aspektem se stala role TR jako „strážce Úžin“, tj. přístupu do Černého moře ve smyslu Montreuxské úmluvy z roku 1936. TR uspělo při vyjednávání o BSGI (obilný koridor), který již však není funkční navzdory TR snahám o jeho obnovu po vypovězení dohody ze strany RF. TR podpořilo rezoluce VS OSN odsuzující ruskou invazi na UA a následně i vyloučení RU z Rady OSN pro lidská práva, ale dosud proti RU nezavedlo rozsáhlejší sankce nad rámec sankcí OSN.

US se snaží uplatňovat vůči TR pozitivní incentivy v obranné oblasti (nákup a modernizace letounů F-16). Výměnou za turecký souhlas s členstvím FI a zejména SE v NATO odsouhlasil Kongres prodej nových a modernizaci starších letounů F-16. Problémem v bilaterální obranné kooperaci je nadále využívání/zakonzervování ruského protiletadlového systému S-400 Tureckem. V platnosti zůstává vyřazení TR ze společného projektu NATO - vývoje letounu F-35. Iritanty ve vzájemných vztazích jsou i US vojenská a ekonomická podpora syrských Kurdů a azyl poskytovaný opozičnímu islámskému duchovnímu F. Gülenovi, jakož i umístění TR na „šedé listině“ FATF zemí porušujících pravidla FATF.

Vůči Rusku TR postupuje velmi opatrně, v očividné snaze nepoškodit rozvinuté ekonomické vztahy (závislost TR na ruském plynu a ropě, RU účast na výstavbě klíčových zařízení včetně první TR jaderné elektrárny Akkuyu, závislost na dodávkách obilí a slunečnicového oleje z RU i UA, závislost turistické sezóny na milionech turistů z RU aj.), ale nepoškodit ani pro TR klíčové vztahy s RU ve vojenské a politické rovině v jiných regionech (SY, jižní Kavkaz).

Vůči Ukrajině TR obecně zdůrazňuje podporu její teritoriální celistvosti, tj. včetně Krymu a pokračuje v dodávkách zbrojního materiálu, především bojových dronů Bayraktar. TR se podílí i na věcné humanitární pomoci pro UA obyvatelstvo postižené válkou. S využitím dosavadních úzkých ekonomických i politických vazeb jak na UA, tak na RU se TR nabízí jako mediátor, popřípadě dějiště případných přímých rozhovorů představitelů obou stran.

Po událostech ze 7. 10. 2023 a útoku hnutí Hamás na Izrael se TR vyprofilovalo jako jeden z hlavních kritiků izraelského odvetného postupu. Koncem dubna 2024 TR zmrazilo obchodní vztahy s Izraelem.

V podmínkách současných ekonomických obtíží (pokles liry, odliv západních zahraničních investic, vynucená omezení obchodu s RU a UA) TR potřebuje zachovat dobré ekonomické vztahy s Čínou jakožto jediným zbývajícím potenciálním investorem pro běžící či zvažované projekty (Canal Istanbul, G5, IT atd.) a aktuálně i pro plány na průzkum a těžbu ropy a zemního plynu z tureckého kontinentálního šelfu.

1.3 Obyvatelstvo

Rozloha: 783 562 km², z toho 769 632 km² pevnina a 13 930 km² vodních ploch.

Délka hranice: 2 648 km (Arménie 268 km, Ázerbájdžán 9 km, Bulharsko 240 km, Gruzie 252 km, Řecko 206 km, Írán 499 km, Irák 352 km, Sýrie 822 km, pobřeží: 7 200 km).

Počet obyvatel (k 31. 12. 2023): 85 372 377 (průměrná hustota obyvatelstva: 111/km²). V roce 2023 vzrostl počet obyvatelstva o 920 824 oproti roku 2022.

Gramotnost: 97,6 % celkové populace (muži 99,3 %, ženy 95,9 %).

Průměrný roční přírůstek obyvatelstva:

- 1 1,1 ‰ v roce 2023
- 1 7,1 ‰ v roce 2022

Demografické složení (věk):

- 1 0-14: 21,4 % (18 311 633),
- 1 15-64: 68,0 % (58 337 938),
- 1 +65: 10,2 % (8 722 806)

Porodnost (2023):

- 1 1,51 dětí/na 1 ženu.
- 1 V roce 2023 se narodilo 658.408 dětí, z toho 51,3 % chlapců a 48,7 % děvčat.

Úmrtnost (2022):

- 1 5,9/1000
- 1 dětská úmrtnost 8,3/1000
- 1 Počet úmrtí činil v roce 2022 504 839 z toho 54,6 % mužů a 45,4 % žen.

Migrační saldo za rok 2023: +458 626.

Průměrný věk obyvatelstva:

- 1 34,0
- 1 průměrný věk mužů
- 1 33,2, průměrný věk žen: 34,7

Národnostní složení: oficiální statistiky neuvádějí, odhad:

- 1 Turci 70-75 %
- 1 Kurdové 18 %
- 1 zbývající 7-12 % (Arméni, Arabové, Řekové, Albánci, Gruzini, Lazové, Čerkesové, Židé a další).

Náboženské složení:

- 1 99,8 % obyvatelstva jsou muslimové (většina sunnité, menšina alevité)
- 1 0,2 % ostatní (židé a křesťané ortodoxního, gregoriánského, židovského, katolického a protestantského vyznání)
- 1 Řecký ortodoxní i arménský patriarchát sídlí v Istanbulu.

Úřední jazyk a ostatní nejčastěji užívané jazyky: turečtina

Kurdština se používá v běžném neoficiálním styku zejm. na jihovýchodě Turecka. Znalost ostatních světových jazyků, především němčiny a angličtiny, je mezi obyvatelstvem nízká, znalost angličtiny, příp. francouzštiny je omezena na vzdělanější vrstvy a významná turistická střediska, němčiny na bývalé "gastarbeitery".

Turecko je rozděleno na 81 provincií (il), členěných dále na okresy (ilçe).

2 Ekonomika

Podkapitoly:

[2.1 Základní údaje](#)

[2.2 Veřejné finance a státní rozpočet](#)

[2.3 Bankovní systém](#)

[2.4 Daňový systém](#)

2.1 Základní údaje

Turecké HDP v roce 2023 vzrostlo o 4,5 %. Zatím se nepodařilo navázat na růst z roku 2021, kdy v rámci skupiny G20 tato země zaznamenala vůbec nejvyšší ekonomický růst (+11 %). Příčiny tohoto stavu je možné hledat v klesajících exportech, snižující se průmyslové aktivitě, menších investicích i padající domácí poptávce, jež je silně ovlivněná klesající kupní silou obyvatelstva způsobenou vysokou inflací a slábnoucí tureckou lirou (TRY). Roli sehrálo i zemětřesení v 02/2023. Inlace za rok 2023 dosáhla dle oficiálních statistik 64,8 %. V 03/2024 aktuální čísla uvádějí roční nárůst o 68,5 % tažený sektorem služeb.

Podle CB by měl vrchol nastat v létě 2024 s roční inflací na úrovni 70-75 % a následně by měla inflace do konce roku 2024 klesnout na 36 %. Podle mezinárodních finančních institucí se jedná o optimistický scénář (např. WB optimisticky predikuje 57,2 %). Největším přispěvatelem k růstu spotřebitelské inflace jsou ceny potravin (70 % na roční bázi v únoru 2024), dále ceny nemovitostí a nájmu. Očekává se i vliv dalšího pozvolného oslabování TL, které omezí dovozy. Ceny energií se na roční bázi k březnu 2024 zvýšily o 37,3 %. Roční inflace v sektoru služeb činila 96,5 %. Vysoká inflace vedla k výraznému poklesu kupní síly obyvatelstva a jeho chudnutí, což se uvádí jako jedna z hlavních příčin prohry prezidentovy strany AKP v komunálních volbách 31. 3. 2024.

TRY za rok 2023 ztratila až 30 % hodnoty oproti EUR a USD a její pozvolný propad pokračuje i v roce 2024.

Velkým šokem pro turecký hospodářský vývoj bylo zemětřesení z 02/2023. Katastrofa se přímo dotkla cca 14 mil. populace, způsobila škody až 100 mld. USD a v procentuálním vyjádření vlivu na HDP se uvádí až 10 %. Výdaje na obnovu společně s náklady spojenými na plnění předvolebních slibů před prezidentskými, parlamentními (05/2023) a komunálními volbami (03/2024) stojí za výrazným růstem deficitu státního rozpočtu, který v roce 2023 dosáhl vůči HDP 5,2 %. Pro rok 2024 se má tato hodnota dle oficiálních údajů zvětšit až na 6,4 %.

Nejdůležitějšími exportními artikly turecké ekonomiky v roce 2023 byly exporty automobilů a celkově automotive, produkce v oblasti strojírenství, minerální paliva včetně ropy, železo s ocelí a elektronika. Procentuálně největší exportní podíl zabral automotive s 10,5 % veškerých exportů, následován strojírenskými produkty (8,9 %) a minerálními palivy a ropou (6,4 %). Více než 5 % se na celkových tureckých exportech podílelo dále železo s ocelí a elektronika. Z hlediska importu Ankara bedlivě sleduje vývoj na trhu s ropou a zemním plynem, právě import energetických surovin se na tureckých importech podílí z téměř 27 % a je následován dovozem strojírenských a energetických zařízení (9,5 %), železem a ocelí (7,8 %), cennými kovy (6,4 %) a elektronikou (5,9 % veškerých TR importů).

Ukazatel	2021	2022	2023	2024	2025
Růst HDP (%)	11,51	5,7	4,5	3,1	3,4
HDP/obyv. (USD/PPP)	30275,15	36910,04	39750	41840	43890
Inflace (%)	19,60	72,37	64,85	52,3	29,9
Nezaměstnanost (%)	12,00	10,48	9,40	9,10	9,10
Export zboží (mld. USD)	213,598	235,247	232,31	241,587	261,634
Import zboží (mld. USD)	260,682	342,21	339,058	330,269	343,373
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	-29,313	-89,684	-86,641	-67,852	-59,231
Průmyslová produkce (% změna)	17,77	5,70	1,40	2,40	0,00
Populace (mil.)	84,78	85,34	85,82	86,26	86,70
Konkurenceschopnost	51/64	N/A	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	5/7	N/A	5/7	5/7	5/7

Zdroj: EIU, OECD, IMD

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Turecko se v posledních letech spíše orientovalo na poptávkou tažený růst, nicméně s ohledem na prezidentské volby v roce 2023 došlo ke změně orientace na domácí poptávku a soukromou spotřebu podporovanou nízkou úrokovou mírou a úvěry. Prorůstový efekt měly i výdaje spojené s odstraňováním následků zemětřesení v únoru 2023. Výsledný růst HDP v roce 2023 činil 4,4 %. Zvyšováním úrokové míry od 06/2023 došlo k utlumení poptávky domácností a s výjimkou energií došlo i k utlumení dovozu, což se projevilo nárůstem devizových rezerv, které se počátkem ledna 2024 dostaly na úroveň 35 mld. USD.

TR vláda se pokouší o návrat k poptávce tažené spíše externími faktory, což však komplikuje zvyšování mezd a udělování jiných benefitů před komunálními volbami (31. 3. 2024) a výdaje na obnovu po zemětřesení zvyšující domácí poptávku. V 2024 se podle mezinárodních institucí očekává nižší růst HDP ve výši 3,1 %.

Deficit státního rozpočtu v roce 2023 kvůli předvolební ekonomice (zvyšování minimální mzdy, zvyšování platů státních zaměstnanců, předčasné důchody) i výdajů spojeným se zemětřesením činil 5,2 % HDP (41 mld. EUR). V roce 2022 deficit činil 1 % HDP (4,2 mld. EUR). Výdaje na obnovu po zemětřesení budou i nadále představovat vysokou zátěž pro státní rozpočet. Vláda tak zdůvodňuje vedení expanzivní fiskální politiky i v roce 2024 s plánovaným deficitem ve výši 6,4 % HDP (78,7 mld. EUR). Částka 30,5 mld. EUR (2,5 % HDP) by měla jít na výdaje spojené se zemětřesením.

Ankara i nadále těží z poměrně nízkého státního dluhu, jehož poměr k HDP se nyní pohybuje okolo 33,3 %, nicméně se v příštích dvou letech může přehoupnout přes 40 %.

Výrazně se zhoršil také deficit běžných plateb se zahraničím, který se v roce 2023 pohyboval okolo 4,5 % vůči HDP. Důvodem byly vysoké ceny energií a zpomalení růstu exportů, kterým výrazně nepomohla ani oslabující TRY. S kurzem TRY souvisel i růst hrubého zahraničního dluhu ve veřejném i soukromém sektoru, který k 31. 12. 2023 činil 499,9 mld. USD (44,7 % HDP). Dle EIU není možné očekávat, že v nejbližší době dojde k jeho poklesu. Právě náklady na obsluhu zahraničního dluhu činí Turecko závislým na neustálém přílivu čerstvého kapitálu pro stabilizaci měny.

Veřejné finance	2023
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-5,20
Veřejný dluh (% HDP)	33,30
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-45,896
Daně (%)	2024
PO	25
FO	15-40
DPH	1, 10, 20

2.3 Bankovní systém

Finanční sektor spadá do kompetence Ministerstva financí (Ministry of Treasury and Finance), provádění bankovního dozoru a další úlohy jsou svěřeny Státní bankovní regulační agentuře BDDK (Banking Regulation and Supervision Agency), na jejichž internetových stránkách lze nalézt údaje k jednotlivým bankám, statistiky, příslušnou legislativu apod. Na internetové stránce Bankovní asociace Turecka ([Türkiye Bankalari Birliđi/TBB](#)) je dostupný jak jmenný seznam všech bank a ústavů s adresami, e-maily, telefony a jmény ředitelů, tak i další užitečné informace.

Celkově v TR v roce 2023 působilo více než 50 bank dle níže uvedené struktury:

- 1 A/ Centrální banka Turecka (TCMB). Každý měsíc zasedá její monetární výbor, který rozhoduje o základních úrokových sazbách.
- 1 B/ Depozitní banky (32): 3 státní depozitní banky: Ziraat Bankasi; Halk Bankasi; Vakıflar Bankasi; 8 privátních depozitních bank a 21 zahraničních depozitních bank (např. Deutsche Bank, Citibank, ING Bank aj.) a poboček zahraničních bank (např. Societé Générale, JP Morgan Chase aj.).
- 1 C/ Rozvojové a investiční banky (16): 3 státní turecké rozvojové a investiční banky (které nepřijímají depozita): Türk Eximbank (pouze zahraničně ekonomické a obchodní operace – exportní a garanční banka); İller Bankasi – rozvojová municipální banka; Türkiye Kalkınma Bankasi 10 privátních tureckých a zahraničních rozvojových a investičních bank.
- 1 D/ Participující banky (6): Celkem se jedná o 6 bank fungujících na principu islámského bankovníctví. Na konci roku 2021 činil jejich podíl aktiv na trhu na 7,5 %, všeobecně se ovšem očekává další nárůst.

Všechny pojišťovací ústavy jsou nyní privátní. Podle typu pojišťovacích operací poskytuje 21 ústavů životní pojištění a penzijní pojištění, 45 ústavů ostatní typy pojištění, nadto zde fungují čtyři zajišťovny. Další informace jsou dostupné na internetových stránkách Asociace pojišťoven TSB ([Association of the Insurance Companies of TR](#)).

2.4 Daňový systém

Turecký daňový systém se v posledních letech dynamicky proměňoval, což platilo i o korporátní dani, která od roku 2024 činí 25 % (zvýšení z 23 %). Pro více detailů z této oblasti doporučujeme pravidelně sledovat vývoj v Turecku či konzultovat specializované mezinárodní poradenské kanceláře (např. Deloitte) či prezidentskou kancelář spravovaný specializovaný [webový portál](#). Zároveň je zde třeba upozornit na celou řadu daňových pobídek nachystaných pro příchozí zahraniční investory. Ty se liší dle regionu (zpravidla čím méně rozvinutý region, tím větší pobídky) a sektoru (zde důraz na R&D). Pro aktualizovaný seznam nejvíce podporovaných sektorů doporučujeme konzultovat [Ministerstvo průmyslu a technologií](#).

Daň z příjmu jednotlivců se zakládá na progresivním zdanění se sazbou od 15 % do 40 %. Sazby aplikované na roční příjem (v tureckých lirách – TRY) jsou následující:

- 1 do 110 000: 15 %
- 1 do 230 000: z částky příjmu do 110 000 se zaplatí daň 16 500 a zbytek do 230 000 je zdaněn sazbou 20 %
- 1 do 580 000: z částky příjmu do 230 000 se zaplatí daň 40 500 a zbytek do 580 000 je zdaněn sazbou 27 %
- 1 do 3 000 000: z částky příjmu do 580 000 se zaplatí daň 135 000 a zbytek do 3 000 000 je zdaněn sazbou 35 %
- 1 nad 3 000 000: z částky příjmu do 3 000 000 se zaplatí daň 982 000 a zbytek nad 3 000 000 je zdaněn sazbou 40 %

DPH (KDV) má v Turecku tři základní sazby. Zboží a služby (20 %), potraviny a textil (10 %), zemědělské produkty a základní potraviny (1 %). Na začátku roku 2022 se vláda rozhodla z důvodu vysoké inflace a jejího dopadu na obyvatelstvo k dočasnému přeřazení základních potravin do 1 %. Jedná se o dočasné opatření, konec jeho platnosti ovšem nebyl definován a je stále v platnosti.

Mimo základní úrokové sazby existuje v Turecku i tzv. speciální spotřební daň (OTV), jejímž smyslem je více zdanit zboží, které vláda považuje za luxusní, či které není v souladu s muslimskou vírou (alkohol, tabák). OTV se liší v závislosti na typu produktu a připočítává se ke KDV. Vysoké je i zdanění automobilů (60–130 %).

3 Obchod a investice

Podkapitoly:

[3.1 Obchodní vztahy](#)

[3.2 Přímé zahraniční investice](#)

[3.3 FTA a smlouvy](#)

[3.4 Rozvojová spolupráce](#)

[3.5 Perspektivní obory \(MOP\)](#)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s ČR

Od roku 2019 objem vzájemného obchodu neustále roste. V roce 2021 roční obrát poprvé překonal hranici sto miliard korun, v roce 2022 dosáhl rekordních 122 mld. korun (5,1 mld. EUR) a v r. 2023 již překonal hranici 146 mld. korun. Dramatický růst obchodní výměny v posledních letech souvisí zejména s propadem turecké liry a následným posílením tureckého exportu. V letech 2022 a 2023 ovšem výrazně posílily i české exporty do Turecka, a to o více než 20 mld. korun proti roku 2021.

Český export do Turecka je aktuálně vyšší než např. do Číny. Tento nárůst je bohužel možné dávat do souvislosti i s přijetím evropských sankcí vůči Rusku a s reexporty. Turecko dlouhodobě patří mezi klíčové neunijní trhy pro ČR (5. místo po CN, GB, US a CH, r. 2023) a je cílovou zemí pro naše investory. V celkovém objemu českého exportu, včetně EU, zaujímá 15. místo (r. 2023) a patří také do skupiny našich 20. největších trhů celkově.

	2019	2020	2021	2022	2023
Import z ČR (mld. CZK)	44,23	53,84	51,12	62,53	80,37
Export do ČR (mld. CZK)	38,43	39,68	52,57	64,01	66,20
Saldo s ČR (mld. CZK)	-5,80	-14,16	1,45	1,49	-14,17

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek importu z ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
781	Automobily osobní aj. vozidla pro dopravu osob	22 055,14	27,44
784	Díly a příslušenství vozidel motorových	6 794,70	8,45
772	Přístr. elek. ke spínání ap. obvodů elek., odpory aj.	3 920,80	4,88
752	Zařízení k automat. zpracování dat, jednotky periferní	2 916,02	3,63
778	Přístroje elektrické j. n. (baterie, žárovky ap.)	2 339,19	2,91

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek exportu do ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
781	Automobily osobní aj. vozidla pro dopravu osob	7 726,64	11,67
784	Díly a příslušenství vozidel motorových	5 284,62	7,98
783	Vozidla motor. silniční (k dopr. veřejné, traktory ap.)	3 402,29	5,14
821	Nábytek a díly, žíněnky, matrace aj. nábytek čalouněný	2 814,12	4,25
684	Hliník	2 747,58	4,15

Zdroj: ČSÚ

Obchodní vztahy s EU

Turecko zůstalo v roce 2023 6. největším obchodním partnerem EU (za Čínou, USA, Velkou Británií, Švýcarskem a RF). EU27 stále zůstává pro Turecko nejvýznamnějším obchodním partnerem – do EU míří 41 % veškerých tureckých exportů a naopak z EU do Turecka proudí 29 % veškerého tureckého importu. Celkový objem obchodu EU-TR činil v roce 2023 cca 206,9 mld. EUR.

Z pohledu TR exportů do EU (98,9 mld. EUR) bylo v roce 2022 (sektorová data za 2023 zatím nejsou k dispozici) rozložení následující: textil (17,5 mld. EUR), automobil (17,3 mld. EUR), základní kovy a výrobky z nich (16,8 mld. EUR), strojírenské produkty (15,8 mld. EUR). Opačným směrem v celkové hodnotě 99,6 mld. EUR putovalo v největší míře toto zboží: strojírenské produkty (25

mld. EUR), automotive (17,5 mld. EUR), základní kovy a výrobky z nich (13,1 mld. EUR) a chemické produkty (13,1 mld. EUR). Celkový objem obchodu EU-TR činil v roce 2022 cca 198,5 mld. EUR s tím že Turecko tak má 3,6% podíl z celkového EU zahraničního obchodu.

	2019	2020	2021	2022	2023
Import z EU (mil. EUR)	68 260,12	70 131,86	79 128,86	99 541,04	111 379,78
Export do EU (mil. EUR)	69 811,91	62 465,14	78 001,15	98 843,95	95 578,99
Saldo s EU (mil. EUR)	1 551,79	-7 666,72	-1 127,71	-697,08	-15 800,80

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy se zeměmi mimo EU

	2019	2020	2021	2022	2023
Import ze zemí mimo EU (mil. EUR)	119 241,37	123 687,39	162 001,99	217 003,21	202 248,87
Export do zemí mimo EU (mil. EUR)	88 793,12	86 142,31	119 577,00	118 759,52	119 307,76
Saldo se zeměmi mimo EU (mil. EUR)	-30 448,25	-37 545,08	-42 424,99	-98 243,69	-82 941,10

Zdroj: EIU, Eurostat

3.2 Přímé zahraniční investice

Celkově nedobré vládnutí (na základě Worldwide Governance Indicators připravovaných WB došlo za posledních deset let k výraznému snížení u všech základních pozorovatelných položek) vyústilo ve skutečnost, kdy je Turecko, v porovnání s ostatními konkurenty z rozvojových trhů, na okraji zájmu světových investorů. FDI's v porovnání k HDP země činily v roce 2023, dle World Development Indicators, 1,3 %. Na začátku tisíciletí se přitom tato hodnota pravidelně pohybovala nad 3% hranicí. V rámci Global Competitiveness Index 2023 TR obsadilo 47. místo z 64 hodnocených zemí.

K významným CZ investičním projektům v TR patřily aktivity české energetické společnosti ČEZ (proinvestováno cca 2 mld. USD) v konsorciu s TR firmou Akenerji Elektrik Üretim a její mateřskou firmou Akkök Group. V 07/2022 ovšem ČEZ oznámil postupný odchod z tureckého trhu. Společnost ENERGO-PRO (v TR od 2006), již v zemi proinvestovala více než 1 mld. USD. V TR postavila dvě vodní elektrárny o výkonu 95 MW (Karakurt) a 280 MW (Alparslan 2, největší soukromá hydroelektrárna v Turecku) a vlastní také dalších pět hydroelektráren o celkovém výkonu 95 MW. V roce 2019 společnost ENERGO-PRO otevřela novou továrnu na generátory a turbíny poblíž Ankarý (investice ve výši 27 mil. USD).

Škoda Transportation v roce 2020 dokončila odkup 50 % podílu ve společnosti Temsa, největším výrobcí autobusů v Turecku. Z pohledu CZ investic jsou zajímavé zejména aktivity Temsa v elektromobilitě. Ve městech Konya a Eskisehir jezdí CZ tramvaje. Konsorcium AŽD Praha a CROSS Zlín v roce 2019 dokončilo projekt v hodnotě 510 mil. Kč na výstavbu inteligentního dopravního systému v Izmiru. Od roku 2015 v TR působí i Metrostav prostřednictvím svého joint-venture Metrostav Ankar Insaat.

3.3 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

Dne 31. 12. 1995 vstoupila v platnost dohoda o vytvoření Celní unie mezi Tureckem a Evropským společenstvím. Turecko se dlouhodobě snaží o její modernizaci. Vedle fungující celní unie Turecko podepsalo dohodu o volném obchodu s Evropským společenstvím volného obchodu (EFTA).

Smlouvy s ČR

Hospodářské a obchodní vztahy mezi Československem a Tureckem mají dlouholetou tradici s kořeny sahajícími až do období těsně po 1. světové válce. První Obchodní úmluva byla podepsána 31. května 1922 na principu doložky nejvyšších výhod. Poslední preferenční dohoda na bilaterálním základě, dohoda o volném obchodu, byla podepsána v r. 1997. Její platnost byla ukončena vstupem ČR do Evropské unie. Od té doby je základním dokumentem upravujícím obchod mezi ČR a Tureckem Dohoda o celní unii Turecka s EU.

V platnosti jsou dále následující dokumenty relevantní pro ekonomickou oblast:

- 1 Společná deklarace o zřízení Smíšeného hospodářského o obchodního výboru (JETCO) mezi českým ministerstvem průmyslu a obchodu a tureckým ministerstvem obchodu;
- 1 Dohoda o hospodářské, technické, průmyslové a vědecké spolupráci;
- 1 Dohoda o mezinárodní silniční dopravě;
- 1 Dohoda o spolupráci v oblasti cestovního ruchu;
- 1 Dohoda o letecké dopravě; Ujednání mezi MO ČR a GŠ Turecka o vzájemné spolupráci ve vojenské oblasti;
- 1 Dohoda o mezi vládou České republiky a vládou Turecké republiky o průmyslové spolupráci v oblasti obrany;
- 1 Dohoda o zabránění dvojího zdanění a zamezení daňovému úniku v oboru daní z příjmu;
- 1 Dohoda o spolupráci v oblasti zemědělství;
- 1 Dohoda o spolupráci a vzájemné pomoci v celních záležitostech;
- 1 Dohoda o spolupráci v oblasti kultury, školství, vědy, mládeže a sportu;
- 1 Mezirezortní memorandum o strategickém partnerství pro spolupráci v oblasti energetiky;
- 1 Dohoda o vzájemné ochraně a podpoře investic.

3.4 Rozvojová spolupráce

Turecko je v celosvětovém měřítku významným poskytovatelem rozvojové pomoci (Top 10), vyčleněné prostředky v rámci rozpočtu dlouhodobě přesahují cílovou laťku OSN (0,7 % HDP). Tato úroveň stabilně vzrůstala - z 0,85 v roce 2017, na 0,92 v roce 2021 a 1,2 (v absolutních číslech 8,4 mld. USD za rok 2021), nicméně v důsledku ekonomických obtíží (pandemie covidu-19, ceny energií, globální pokles, zemětřesení v 02/2023) došlo k zastavení jejího růstu. V roce 2022 činila ODA cca 8,8 mld. USD nebo 0,79 % HDP.

Koordinujícím orgánem na vládní úrovni je Turecká agentura pro koordinaci a spolupráci (TIKA) spadající pod Ministerstvo kultury a turismu, s ročním rozpočtem cca 100 milionů USD. TIKA realizovala v roce 2022 okolo 4000 projektů v celkem 170 státech světa, z toho v 61 zemích má stálé zastoupení. Zaměřuje se zejména na financování projektů v oblastech zdravotnictví a hygieny, zajišťování pitné vody i čištění odpadních vod, zemědělství, lesnictví a pastevectví, informačních systémů, vzdělávání a učňovského školství, ochrany památek apod. Teritoriálními prioritami TR rozvojové pomoci zůstávají rovníková Afrika a státy Střední Asie, patrně je pak dále i zaměření na muslimské menšiny v evropských a některých afrických a asijských státech (Makedonie, Ukrajina, Etiopie, Myanmar, Thajsko), jakož i na pásma Gazy a komunity palestinského původu. V posledním desetiletí však stoupá i např. angažmá TIKA v Latinské Americe.

3.5 Perspektivní obory (MOP)

► ICT

ICT sektor v Turecku rostl v posledních 5 letech průměrným ročním tempem 17 % a v posledních třech letech se pohybuje okolo 30 miliard dolarů. V oblasti komunikačních a informačních technologií je v Turecku zaměstnáno 185 000 osob a toto číslo v posledních letech prudce narůstá. Cca 80 000 lidí působí ve vládou štědře podporovaných R&D centrech a technologických parcích, jejichž počet stoupl na 92. V roce 2023 vláda investovala do 335 projektů cca 21,3 mld. USD. Nejvíce financí bylo vyčleněno na sektor zemědělství (14 mld.), vzdělávání (3,3 mld.), energetiku, dopravu a komunikační sítě. Priorita digitalizace je zmíněna ve všech základních vládních strategiích počínaje novým ekonomickým plánem i rozvojovým plánem. Prioritami zůstává digitalizace SME's, rozvoj AI i podpora herního průmyslu.

► Obranný průmysl

Turecko má druhou největší armádu v NATO, na obranu pravidelně vyčleňuje více než 2 % HDP ročně. Důraz na vývojovou a výrobní soběstačnost vedl k rozvoji sektoru jak v objemu, tak kvalitě. Turecké subjekty předpokládají, že s nimi zahraniční firmy budou spolupracovat. Obranný průmysl je pod silnou, centralizovanou a efektivní státní kontrolou. Úspěch v sektoru vyžaduje mít silného místního zástupce. Strategické projekty zajímavé pro zahraniční subdodavatele jsou například vrtulníky Gokbey a ATAK, národní projekt stíhačky TFX, lehký podzvukový bitevník HURJET, projekt národního tanku Altay či spolupráce v oblasti dronů.

► Zemědělství

I v roce 2023 Turecko platilo za potravinářského giganta – soběstačného v dodávkách většiny produktů. Nepodařilo se ovšem zvrátit viditelný trend posledních cca 10-15 let, tedy, že růst zemědělského sektoru výrazně zaostával za růstem sektorů ostatních. V 1Q 2023 došlo ke snížení růstu v zemědělském sektoru o 3,8 %, nicméně od 2Q 2023 došlo opět k návratu růstu o 1,2 %. Podíl zemědělského sektoru na HDP v roce 2023 činil 4,4 %. V sektoru bylo v roce 2023 zaměstnáno 14,8 % průběžně obyvatelstva t. j. 4,7 mil. osob. Sektor zemědělství byl v roce 2023 ovlivněn třemi základními určujícími faktory: inflací, následky tragického zemětřesení v únoru 2023 a snahou státu více kontrolovat export strategických plodin.

Turecko vyvážá mnoho zemědělských produktů, jako jsou obiloviny, luštěniny, technické plodiny, cukr, ořechy, čerstvé a sušené ovoce, zelenina, olivový olej a živočišné produkty. V současné době je snaha zaměřena především na umělou inseminaci, šlechtění, včelařství, chov ryb, výrobu krmiv a mléka. Kromě digitalizačních a dalších technologických řešení vedoucích k zefektivnění produkce, je možné šance pro zahraniční dodavatele hledat ve vakcinačních látkách a celkově potřebách pro domácí mazlíčky. V posledních měsících se také opětovně oživila turecká poptávka po živém skotu.

► Železniční průmysl

Turecko sice disponuje 6. nejdelší sítí vysokorychlostních železnic v Evropě a 8. na světě, velice ovšem zaostává v oblasti městské kolejové dopravy. Jakožto země s nejvíce milionovými městy v Evropě (23), mladou a dynamicky se vyvíjející populací má velké problémy s přelidněním a dopravou v městských oblastech. Většina měst proto do svých strategických plánů zahrnuje výstavbu nových linek metra či započítá staveb metra obecně. Na pořadu dne jsou ve většině měst i diskuze o zavedení tramvajové dopravy, které je v zemi spíše raritou, než pravidlem.

► Strojírenství

V oblasti strojírenské techniky zůstává Turecko, i přes výrazný nárůst svého exportu, v červených číslech. Zahraniční strojaři zde nachází uplatnění zejména v oblasti přesných obráběcích strojů a frézování. Užití těchto produktů/materiálu je poté sektorově pestré – od obranného, přes železniční až po loďařský průmysl. Systém investičních pobídek v současnosti nijak nediskriminuje turecké výrobní společnosti kupující zahraniční stroje, což nahrává orientaci na kvalitu a umožňuje další působení českých subjektů.

► Věda, výzkum, inovace

Turecké vědecké instituce vykazují o mezinárodní spolupráci vytrvalý zájem. Téma mezinárodní kooperace je zdůrazněno ve všech relevantních strategických dokumentech v různých oblastech počínaje IT a digitalizací, přes oblast zelených technologií až po výzkumné instituty soustředící se na potravinářský průmysl. Obecně platí, že z hlediska výzkumných témat je možné turecké priority pro R&D hledat ve výše diskutovaných oblastech zmíněných v této MSP. Meziinstitucionální spolupráci je možné rozvíjet na úrovni univerzit, státních vědeckých institucí i regionálních inovačních center.

4 Kultura obchodního jednání

Podkapitoly:

[4.1 Úvod](#)

[4.2 Oslovení](#)

[4.3 Obchodní schůzka](#)

[4.4 Komunikace](#)

[4.5 Doporučení](#)

[4.6 Státní svátky](#)

4.1 Úvod

Obchodní jednání s tureckými partnery se většinou nese ve formálnějším duchu než to, na co jsme zvyklí z Česka. Turečtí obchodníci jsou zvyklí více dbát o svůj zevnějšek, platí, že Turek nosí kravatu častěji než Čech. Není vhodné na formální jednání, i když je online, chodit bez ní. Je třeba se připravit na to, že většinou se při diskuzi nejde rovnou k věci, ale probírají se různá „soft“ kulturní či sportovní témata. Navázání přátelštějšího vztahu je počátečním předpokladem pro celkový úspěch. Pití alkoholu není pravidlem, je třeba partnera nejdříve více poznat.

4.2 Oslovení

Turečtí partneři se mezi sebou formálně oslovují křestním jménem, za které přidávají „Bey“, tedy pan. Ve formálním styku by tudíž oslovovali svého partnera jménem Mustafa – „Mustafa Bey“. Pokud by šlo o ženu, přidává se koncovka „Hanım“ – česky čteno „hanym“, tedy např.: „Zeynep Hanım“. Pokud zahraniční partner projeví při oslovování takovouto znalost, je to povětšinou kladně hodnoceno. Tento styl oslovování vychází z historie, příjmení v Turecku zavedl až Atatürk. Naprostá většina obchodníků nicméně rozumí evropským způsobům jednáním, a proto není žádným „faux-pax“, když partnera oslovíte příjmením. V turečtině se rozlišuje mezi tykáním a vykáním a obchodní partneři si většinou vykaží.

4.3 Obchodní schůzka

Úvodní schůzka zpravidla probíhá v sídle partnera. Většinou se jednání nesjednávají dříve než v 10:00, výjimkou nejsou ani schůzky v pozdním odpolední. Tradičně se pije černý turecký čaj či káva a jednání většinou začne zdvořilostním popovídáním si o rodině či dalším obecném tématu jako sport či kultura. Turečtí partneři z vyšších vrstev si na zdvořilostních rozhovorech zakládají a nedoporučuje se odpovědi na podobné otázky odbýt či jim nevěnovat dostatečnou pozornost. Turecký partner má zájem na uzavření obchodu s přítelem a tím se nestanete, pokud podobným rozhovorem neprojdete. Předání vizitek probíhá při úvodním setkání. Očekává se, že na vizitce bude mobilní telefon, nejlépe s fungujícím WhatsApp číslem. Pokud vám partner na svoji vizitku mobilní číslo dopíše rukou, jde o znak větší důvěry.

Pozvání na oběd či večeři je výrazem větší blízkosti k partnerovi. Zpravidla tyto večeře probíhají v restauracích, pozvání domů nejsou běžná. V lepších restauracích se připravte na vícechodové menu, kterému budou vládnout tradiční předkrmy, meze. Většina tureckých restaurací nepodává alkohol, nicméně zejména v přímořských městech se najde i dostatek těch alkohol podávajících. Co se typu alkoholu týče, je možné se připravit zejména na anýzovou pálenku (raki) či červené víno. Alkohol se pije spíše z protokolárních důvodů.

Při oficiálních návštěvách je běžné předání dárku. Ten se zpravidla předává nejvýše postavenému. V tomto ohledu se nevyplatí šetřit. Turečtí partneři jsou zvyklí na krásné dekorativní dary. Nedoporučuje se darovat alkohol, pokud partnera dobře neznáte a nevíte zcela jistě, že alkohol pije. Většina Turků zná české sklo a jistě je potěšíte, pokud je dárkem tohoto typu obdarujete.

Pracovní jednání se nedoporučuje plánovat na dobu ramadánů či na letní měsíce. Jelikož se doba, kdy se ramadán slaví, každoročně mění, je dobré se o tomto informovat předem. Zhruba od konce června do začátku září v Turecku, podobně jako v České republice, probíhají letní prázdniny. Většina Turků je využívá k dlouhým letním dovoleným, a proto i návštěva v tomto ročním období může být problematická. Jednou sjednaná schůzka platí. Co se jednání týče, jsou Turci zpravidla dochvilní a nedoporučuje se na jednání opozdit. Zejména v Istanbulu doporučujeme vzhledem k dlouhým zácpám plánovat dostatek času na přepravu.

Velice důležité je navázání pevného až přátelského vztahu s hlavním obchodním partnerem. Vzhledem ke složitosti soudního systému je třeba si být partnerem plně jist a nespoléhat na to, že případný spor bude vyřešen u soudu, i když v případě smířčích řízení a vymáhání dluhů postupuje turecký soud rázněji a rychleji než případná arbitráž v jiných zemích. Doporučujeme turecké partnery tlačit k tomu, aby vzájemné kontrakty byly vždy, když už ne pouze v angličtině, tak alespoň ve dvou vyhotoveních, kdy je odsouhlasena i ta anglická verze. Při hodnocení svých partnerů si turečtí partneři potrpí na zkušenost a senioritu. Z tohoto důvodu je proto možné doporučit, aby byly české firmy v zemi zastupovány spíše zkušenějšími osobami.

Turečtí obchodníci jsou při jednáních zdvořilí, nicméně velice tvrdí, využívají jak moderní techniky vyjednávání, tak staré osvědčené na emocích postavené proslovy. Turci vynikají bezprostředností, flexibilitou a výbornou orientací na cíl, kterým je vždy co nejlepší cena. Je dobré se také připravit na různorodost jednání. Turečtí partneři se velice liší dle toho, zda se jedná o sekulární či nábožensky založené osoby (většinou centrální Anatolie či černomořské pobřeží) a jelikož neformální diskuze hrají při uzavírání kontraktů velice důležitou roli, je třeba k nim dle toho náležitě přistupovat. Turečtí partneři při obchodních kontaktech kladou důraz na přátelský vztah. Z tohoto důvodu je třeba vztah s partnerem udržovat i v situacích, kdy nejde přímo o obchod. Turecký partner si při obchodních jednáních ale vždy vzpomene na situaci, kdy jste se na něj obrátili čistě z osobních důvodů a nejen proto, že chcete, aby si od Vás něco koupil.

Území Turecka byla po dlouhá staletí centrem blízkovýchodního obchodu, kde se střetávali obchodníci z Asie, Evropy i Afriky. Tato zkušenost se do jednání projevuje. Turek si dokáže jít tvrdě za svým a tento postup dokáže umně maskovat milým způsobem s úsměvem na rtu. Dlouholetá zkušenost a multikulturním vyjednáváním dává místním relativní výhodu při současných kontaktech. Není možné očekávat, že partnera ohromíte pouze cenou či dokonalostí výrobku. Výsledné rozhodování bude záležet na celé řadě faktorů a právě tato komplexnost, kdy roli hraje cena, kvalita výrobku i Váš osobní vztah s partnerem je zásadní.

4.4 Komunikace

Před jednáním je běžné se zeptat na jednací jazyk. Pokud partner nevládne angličtinou, je tlumočnick nepostradatelný. ZU/GK disponují kontakty na ČJ/TR tlumočnicky, které rádi poskytnou. Existuje samozřejmě i možnost najmutí si AJ/TR tlumočnicka, která je snazší.

V populaci je znalost angličtiny na poměrně nízké úrovni. Mimo turistická centra je domluva velice komplikovaná. Nicméně, vysoce postavení manažeři z hlavních tureckých měst angličtinou většinou vládou. Množství jazykově vybavených lidí zvláště ve městech rychle stoupá.

Turci se obecně vyhýbají tématům spojeným se sexem či právy menšin. Vtipy na toto téma i s lepšími kontakty nejsou vhodné. Mluvit o současné politické situaci v zemi je také velice citlivé a obecně se to nedoporučuje. Turci jsou obecně velmi hrdí na svou zemi i historii a je jim dosti cizí např. přístup k vlastním dějinám, vč. kritického odstupu až ironie. Proto jsou např. politicky a společensky nepřijatelná jakákoli jiná, než pozitivní vyjádření o zakladateli republiky (Mustafovi Kemal) Atatürkovi. Citlivým a živým tématem jsou i turecko-arménské vztahy, zj. pak osmanská genocida Arménů r. 1915, kterou TR relativizuje a popírá, a za velmi iritující považuje i samotné užití pojmu „genocida“ pro označení „události“ r. 1915 (vysídlení a masové zabíjení arménské populace).

4.5 Doporučení

Připravte se na dobře připravené, tvrdé partnery zvyklé na dlouhá vyjednávání. Důležitá je trpělivost a flexibilita. V žádném případě také není možné očekávat, že turecký protějšek bude neprofesionální a nezkušený.

4.6 Státní svátky

Přehled svátků

- 1 1. ledna – Nový rok
- 1 23. dubna – Den dětí a národní suverenity
- 1 1. května – Den práce a solidarity
- 1 19. května – Den mládeže a sportu
- 1 15. června – půlden, 16. - 19. června 2024 – Svátek obětování
- 1 15. července – Den demokracie a národní jednoty
- 1 30. srpna – Den vítězství
- 1 29. října – Den republiky

Další svátky

- 1 29. března – půlden, 30. března - 1. dubna 2025 – vyvrcholení ramadánu (v roce 2025)
- 1 5. června – půlden, 6. - 9. června 2025 - Svátek obětování (v roce 2025)

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

[5.1 Vstup na trh](#)

[5.2 Formy a podmínky působení na trhu](#)

[5.3 Marketing a komunikace](#)

[5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)

[5.5 Trh veřejných zakázek](#)

[5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů](#)

[5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria](#)

[5.8 Zaměstnávání občanů z ČR](#)

[5.9 Veletrhy a akce](#)

5.1 Vstup na trh

Základní info pro vstup na trh, rating, distribuční a prodejní kanály, faktory ovlivňující prodej, důležité právní normy a předpisy, dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, celní a devizové předpisy, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu.

Před vstupem na turecký trh je vhodné, zejména k prvním kontaktům, využít služeb rozsáhlé sítě polostátních zájmových a odborných organizací a sdružení. Jde zejména o regionální obchodní komory, průmyslové komory, unie výrobců, sdružení malých a středních firem pro provádění zahraničního obchodu, sdružení mladých podnikatelů Turecka atd., kdy povinné členství tureckých firem v komorách garantuje široký záběr a spolehlivost informací. Organem, zastřešujícím všechny komory a asociace, je Unie obchodních a průmyslových komor a komoditních burz TOBB, na jejichž internetových stránkách lze nalézt příslušné kontaktní údaje všech povinně participujících subjektů, resp. všech obchodních a průmyslových komory a asociací.

V případě technicky a marketingově náročnějších komodit, vstupu do státních zakázek, soutěží vyhlášených státními firmami, spolupráce směřující k výrobní kooperaci nebo prodeji/nákupu licence a rovněž při záměru trvalé spolupráce na třetích trzích se současně jednoznačně doporučuje zapojení a využití služeb místního zástupce. V některých případech je drahou, ale pravděpodobně efektivní alternativou vyslání vlastního experta do teritoria. Vzhledem ke specifikům tureckého trhu a místním zvyklostem se obecně doporučuje častější osobní styk s tureckými partnery. Při výběru a prověření takového zástupce jsou ZÚ Ankara, GK Istanbul i CzechTrade připraveni poskytnout asistenci.

Turecký celní systém, především ale celní praxe, je opakovaně předmětem kritiky jak obchodních partnerů, tak i ekonomické diplomacie řady zemí včetně orgánů EU.

Rozhodujícími prvky, určujícími zahraničně-obchodní režim země, jsou Dohoda o volném obchodu s EU, která se týká vzájemného obchodu se zemědělskými produkty, uhlím a ocelářskými produkty, a Celní unie s EU, která znamená zapojení do společného trhu Unie se všemi ostatními komoditami, zejména pak průmyslovými produkty.

Základní dokumenty v obchodním styku jsou EUR 1 pro položky pokryté uvedenou Dohodou a ATR pro všechny ostatní komodity. Od počátku roku 2019 je poté nutné v určitých případech společně s A.TR dokládat i Certificate of origin. Cílem takového opatření je zamezit dovozu zboží do Turecka z mimounijních zemí přes EU bez platby cla. Tyto dokumenty musí být podle požadavků u jednotlivých komodit doprovázeny dalšími doklady. U každé položky je nutné, aby si český vývozce požadavky v předstihu řádně prověřil (nejlépe to může v konkrétním místě vstupu zboží do Turecka pro něj udělat turecký dovozce – jeho obchodní partner) a nebyl pak překvapen případnou „inovací“. Přesto však nelze vyloučit, že po příjezdu na tureckou hranici bude dovozce zaskočen novým požadavkem. Českým vývozcům se proto naléhavě doporučuje používat takové dodací parity, u kterých nebude inkaso ohroženo případnými potížemi na tureckých celních (např. EXW, FCA, FOB atd.).

Informace o nařízeních ohledně dovozu do Turecka lze najít na webových stránkách Ministerstva obchodu. Právní předpisy týkající se dovozu, vývozu, cel atd. jsou dále v angličtině na specializovaných webových stránkách, avšak zde jde již o placené služby.

Mezi obchodní překážky, které řeší EU s Tureckem, patří např. nedostatečná ochrana obchodních značek týkající se zejména potravinářského a oděvního průmyslu (obecněji jde o problém ochrany duševního vlastnictví, nesprávné uplatňování kvót u zpracovaných zemědělských produktů, vyžadování licencí pro starší zboží a problematiku dovozu alkoholu do Turecka).

Problematika ochrany domácího trhu se vyznačuje v tureckém obchodním prostředí specifickými znaky. Přestože celní unie s EU a postupná adaptace na nové podmínky znamenaly zásadní změnu v zákonech, je praxe u netarifního zboží poznamenána zvýhodňováním domácí produkce. Přetrvávají opatření daňového charakteru při dovozu luxusních druhů zboží, např. osobních automobilů, mobilních telefonů a parfémů atd., spíše lze očekávat jejich další zvýšení.

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Na základě zákona o přímých zahraničních investicích (Foreign Direct Investment Law), který představuje zásadní zjednodušení procedury při zakládání firmy se zahraniční majetkovou účastí, platí pro zahraniční investory stejná práva a povinnosti jako pro turecké subjekty, vyplývající z platného tureckého Obchodního zákoníku (Turkish Commercial Code). Jedná se zejména o:

- 1 princip stejného zacházení se zahraničním a domácím investorem;
- 1 zahraniční společnosti založené v Turecku mohou nabývat nemovitosti;
- 1 zahraniční fyzické osoby mohou nabývat nemovitosti na základě reciprocity;
- 1 společnosti mohou zaměstnávat cizince, nutnost pracovního povolení však zůstává.

Zákon se vztahuje na následující typy společností:

- 1 Merchant (Single Proprietorship): fyzická osoba, která provozuje obchodní zařízení, je akceptována jako firma,
- 1 Joint Stock Company: Základní kapitál ve formě akcií v minimální hodnotě 50 000 TL, zakládá i jen jeden společník (dle nové právní úpravy),
- 1 Limited Company: Minimální výše základního kapitálu 10 000 TL, společnost může být založena jen jedním společníkem. Společníci ručí až do výše nesplaceného vkladu,
- 1 Commandite Company: Minimální výše kapitálu není určena. Komplementáři ručí celým svým majetkem, komandisté do výše nesplaceného vkladu,
- 1 Collective Company: Sdružení fyzických osob zřízené k provozování obchodních aktivit pod společným jménem. Minimální výše kapitálu není určena. Partneři ručí celým svým majetkem.

Obchodní zákoník určuje formy zakládání společností i striktní pravidla účetnictví, povinnost disponovat internetovými informacemi apod. Akciová společnost, tak i společnost s ručením omezeným mohou být založeny jediným společníkem. Převod akcií v případě jediného společníka podléhá zápisu.

Podrobnosti je možno vyhledat v dokumentu [Legal Guide to Investing in Turkiye](#).

Postup při založení firmy:

Všechny zakládací listiny musí být vyhotoveny v tureckém jazyce, jednací řeč na úřadech je také turečtina. MZV ČR doporučuje, aby české firmy, které chtějí zřídit v Turecku firmu, použily pro tento účel důvěryhodného tureckého občana (právníka, notáře) vybaveného příslušným pověřením. Velmi cenným informačním zdrojem o způsobu zřízení firmy v Turecku je portál „[ISPAT - Invest in Turkey](#)“, oddíl „Investors Guide“.

5.3 Marketing a komunikace

V Turecku funguje velké množství reklamních, PR a HR agentur (od velmi profesionálních až po velmi špatné). Přehled TOP 10 je možné nalézt na webu [Sortlist](#).

Výrazný nástup moderních technologií, především sociálních sítí postupně vytlačuje tradiční reklamní postupy, kterými zvláště v regionech nadále zůstávají televizní a rozhlasové stanice. Podobně je na elektronická média převáděn denní, periodický i odborný tisk, v rámci kterého jsou propagovány nejrůznější produkty, jména jejich výrobců či dovozců a distributorů. Ideální marketing je nutné přizpůsobit nabízenému produktu a plánované cílové zákaznické skupině. Využití direct marketingu pro zahraniční produkty se nedoporučuje zejména kvůli řadě zákonů a dalších regulativů včetně jazykových bariér a kulturních odlišností.

Z pohledu moderních elektronických médií má v Turecku nejvyšší sledovanost a dostupnost Instagram, který je následován Facebookem a v poslední době také sítí TikTok. Další média mají výrazně nižší sledovanost a dostupnost k zákazníkům. Instagram má nejvyšší roční přírůstek sledovanosti a popularity se těší mezi početně silnou mladou generací. Za standardní se považuje existence a fungování firemních internetových stránek (jejich nefunkčnost či neexistence jsou vnímány negativně).

Z pohledu reklamní kampaně a marketingových aktivit je důležité si uvědomit, že Turecko je muslimský stát, který silně lpí na náboženských a národních tradicích. Jakékoliv informace nebo zobrazení náboženských symbolů, státních symbolů včetně armády, významných politiků (či osoby současného prezidenta a prvního prezidenta Mustafy Kemala Atatürka) může být vyhodnoceno jako trestný čin a velmi přísně trestáno. Doporučujeme se obrátit na místní turecké společnosti, které mají přesné informace a profesionální cit pro vyhodnocení vhodnosti reklamních a marketingových aktivit.

Pro vyhledávání obchodních partnerů a uveřejnění poptávky (nabídky) lze využít obchodní a průmyslové komorách, jak v hlavních centrech obchodu, tak i v jednotlivých regionech. Istanbulskou hospodářskou komoru (ITO), která sdružuje cca 700 tisíc členských firem - v TWT Magazine Istanbulské obchodní komory existuje možnost v direktoráři Offers and Demands. Užitečné informace včetně přístupu do databáze tureckých výrobních a exportních firem lze získat na internetové adrese [Ministerstva obchodu Turecké republiky](#) - v sekci „Buy Turkish Products“. Službu uveřejnění firemních nabídek umožňuje rovněž internetová stránka Sdružení tureckých komor [TOBB](#). Obsahuje rovněž přehledy a internetové adresy jednotlivých tureckých hospodářských a obchodních komor.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Turecko je signatářem 14 významných dohod o ochraně duševního vlastnictví (např. Pařížská konvence, Haagské dohody, Madridský protokol, Dohoda o jednotném patentovém soudu, Římská konvence, UPOV i Bernská konvence, TRIPS (WTO)). Turecko bylo také účastníkem projektu Horizon 2020, který ochrany duševního vlastnictví obecně posílil. Aktuálně je největší deficit pociťován v oblasti kopírování a vysílání hudby, kde Turecko doposud nepodepsalo příslušné dohody. Obecně je pro uměleckou tvorbu příslušný zákon 5846, v případě porušení TRIPS je využíván kriminální zákoník - zákon č. 5271.

Reálné uplatňování ochrany duševního vlastnictví je však nadále diskutabilní. V Turecku je tolerován prodej i vývoz nepravých značkových výrobků, často dochází k jejich výrobě přímo v Turecku. V některých případech zvláště u složitějších technologií (vojenských) dochází ke kopírování a následnému využití v rámci výroby a prodeje vlastních tureckých výrobků. V případě podání žaloby s výjimkou hudební produkce je možné očekávat standardní soudní řízení. V případě složitějších nebo moderních technologií bude soud tlačit na mediaci s cílem dohody.

Obecně by otázku ochrany duševního vlastnictví (IPR) neměli čeští exportéři do Turecka podceňovat. Zpráva EK hovoří o tom, že mnoho padělaného zboží v zemích EU pochází rovněž právě z Turecka. Stav IPR v Turecku reflektuje „Global Competitiveness Report“ zveřejňovaná Světovým ekonomickým fórem, které řadí otázku ochrany IPR v Turecku na 61. místo mezi celkem 140 hodnocenými zeměmi.

EK ve věci vydala poslední zprávu v květnu 2023 nazvanou „Report on the Protection and Enforcement of Intellectual Property Rights (IPR) in third countries“. Na základě tohoto reportu se Turecko nachází ve skupině tzv. zemí druhé prioritizace společně s Indií. V první prioritní skupině se poté nachází pouze Čína. IPR není v kontaktech s Tureckem možné podceňovat, tiskovou zprávu k tématu z EK a celou zprávu možné stáhnout zde: [Commission releases its Report on Intellectual Property Rights in Third Countries \(europa.eu\)](https://www.businessinfo.cz/turecko).

5.5 Trh veřejných zakázek

Zadávání veřejných zakázek je v Turecku upraveno Zákonem o veřejných zakázkách č. 4734 (Public Procurement Law ze dne 4. 1. 2002, publikace 22. 1. 2002) Tento zákon je průběžně novelizován a je legislativně spjat s řadou dalších zákonů (Public Procurement Contracts Law, zákon o nadacích, zákon o kulturním a přírodním dědictví aj.). Některé projekty navíc tomuto zákonu nepodléhají. Zcela mimo shora uvedený zákon jsou například postaveny tendry na armádní zakázky, zakázky bezpečnostních služeb, ale i konzultantské služby při privatizaci, zboží a služby k rozvoji výzkumu v rámci národních vědecko-výzkumných institucí, dekontaminace moří a vod, zboží a služby pro generální direktorát sportu včetně sportovních federací, opravy silnic, archeologický výzkum apod.

Zákon, ale zejména praxe zadávání veřejných zakázek, není zcela transparentní a oblast je opakovaně kritizována jednak v pravidelných hodnotících zprávách EU hodnotících připravenost TR ke vstupu do EU, tak také samotnými účastníky výběrových řízení, kteří se potýkají s celou řadou administrativních a jiných překážek. Pokud o průběh tendrového řízení projeví zájem zastupitelský úřad cizí země, nabízející firma tím získává v očích tureckých partnerů lepší pozici. V tomto kontextu doporučujeme při účasti na veřejné soutěži o státní zakázky informovat ZÚ Ankara či GK Istanbul.

Informace o privatizaci a přehledy jednotlivých projektů uveřejňuje na svých stránkách turecká Administrace privatizace (Directorate of Privatization Administration - Ministry of Treasury & Finance). Některé aktuálně vyhlášené privatizační tendry uveřejňuje turecká agentura na podporu investic Presidency of the Republic of Türkiye Investment Office for Foreign Investments. Dalším užitečným zdrojem informací o tendrech v Turecku (v angličtině, třídění dle kategorií) poskytují internetové stránky Global Tenders, sekce Turkey. Detaily k tendrům lze pak získat až na základě úhrady předplatného. Některé tendry lze též nalézt v turecké placené databázi TEBANEWS či YATIRIMLAR.

Byť rizika podnikání v Turecku nejsou výrazně větší než v transformujících se zemích střední a východní Evropy, ZÚ MZV ČR doporučují vždy vyžádat si informace týkající se firemního registru o novém partnerovi. V Turecku nicméně neexistuje centrální obchodní rejstřík v podobě, na jaký jsme zvyklí z našeho firemního prostředí. Informace tohoto typu je nutné, např. prostřednictvím ZÚ Ankara, GK Istanbul či CzechTrade Istanbul, vyžádat na příslušné obchodní či průmyslové komoře dle místa registrace subjektu, která je naopak proti našim zvyklostem povinná.

Zásady pro platební styk mezi obchodními partnery v ČR a Turecku platí stejně jako pro kteroukoli jinou relaci. Vedle bonity a reputace partnerské firmy je tedy třeba brát v úvahu i předmětnou komoditu a zohlednit ji při volbě platebních podmínek - na rozdíl od potvrzeného a neodvolatelného L/C v případě platební neschopnosti nebo krachu odběratele neskýtá záruku za zaplacení zboží ani dokumentární inkaso nebo jiná forma placení bez vhodné bankovní záruky.

Další informace o veřejných zakázkách:

- 1 | podrobné informace k tendrům, které jsou vypisovány na základě programů předvstupní pomoci EU, tzv. IPA fondy, včetně jednotlivých vypisovaných tendrů, poskytují internetové stránky příslušné turecké kontraktační jednotky Central Finance & Contracts Unit, EKAP, ILAN, která pracuje na základě dohody s EK a je podřízena Podsekretariátu premiéra pro finance. Zvláštní pozornost je třeba klást na vyhledávání v položce „Forecast“, která indikuje v několikaměsíční lhůtě dopředu, že bude vypsán tendr,
- 1 | informace o privatizaci a přehledy jednotlivých projektů uveřejňuje na svých stránkách turecká Administrace privatizace.
- 1 | zdrojem informací o tendrech v Turecku (v angličtině, třídění dle kategorií) poskytují internetové stránky Global Tenders, sekce Turkey.

V současnosti je pro české firmy bez hlubší znalosti místního prostředí či bez místního prostředníka velmi komplikované být úspěšným ve vyhlášených veřejných tendrech.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Požadavky na dodávky zboží a služeb mezi obchodníky (včetně platebních podmínek) stanovuje článek 1530 tureckého obchodního zákoníku („TCC“), který vychází ze směrnic EU 2000/35/ES a 2011/7/EU o boji proti opožděným platbám v obchodních transakcích a jako takový byl převeden do tureckého práva na základě směrnic EU.

Podle článku 1530 TCC je standardní platební lhůta 30 dnů. Smluvní strany obchodní smlouvy na dodávky zboží a služeb se mohou smluvně dohodnout na delší platební lhůtě maximálně na 60 dnů. Prodloužení platební lhůty nad 60 dnů je možné pouze v případě, že prodloužení nezpůsobí prodejci neoprávněnou újmu a strany se ve smlouvě výslovně dohodnou na prodloužení platební lhůty. Pokud dojde k prodlení je kupující oprávněn požadovat úrok z prodlení a náhradu škody za předpokladu, že jsou splněny všeobecné podmínky stanovené v celních podmínkách.

V případě nesplácených faktur doporučujeme obrátit se na některou z místních právních kanceláří. Výkon zákona v obchodních záležitostech je přes určitá specifika spravedlivý a zvláště v případech prokázaného neplacení, rázný. Je nutné očekávat, že si právní kanceláře budou účtovat provizi z placené částky.

V případě smírčího/rozhodčího soudu se doporučuje tímto místem určit Turecko, kde je výkon zákona rychlejší a pro českého žadatele levnější než často využívané Švýcarsko (Turecko má stejný výklad i zákoník jako Švýcarsko).

Arbitráž, za využití Istanbulského arbitrážního centra (Istanbul Tahkim Merkezi), je také možným způsobem řešením sporů, pokud se společnosti rozhodnou preferovat rychlé řešení sporů pomocí rozhodců.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Doporučujeme si zjistit podmínky vstupu a pobytu před cestou u Velvyslanectví Turecké republiky v Praze a průběžně monitorovat vývoj situace při pobytu na území. Ověřte si rovněž podmínky přepravy u svého dopravce včetně tranzitu a tranzitních zemí. Pro vstup a pobyt na území cizího státu musejí občané ČR splňovat podmínky stanovené jeho zákony. Ke sdělování aktuálních podmínek vstupu a pobytu na území cizího státu je příslušný zastupitelský úřad daného státu – v případě Turecka je to [Velvyslanectví Turecké republiky v Praze](#).

Ministerstvo zahraničních věcí ČR proto doporučuje českým občanům, aby si před cestou ověřili u zastupitelského úřadu navštěvovaného státu, zda se podmínky pro vstup a pobyt nezměnily. Možnosti bezvízového styku: Mezi ČR a TR je uplatňována od roku 1991 bezvízová dohoda pro diplomatické a služební pasy ČR a pro diplomatické, služební a zvláštní pasy TR. Vláda Turecké republiky zrušila s účinností od 1. ledna 2005 vízovou povinnost pro držitele cestovních pasů České republiky, kteří cestují do Turecké republiky za turistickým účelem a jejichž pobyt nepřesáhne 90 dnů v průběhu 180 dnů. V případě předpokládaného krátkodobého pobytu za jiným než turistickým účelem se doporučuje se vždy informovat u Velvyslanectví Turecké republiky v Praze o podmínkách vstupu.

Pro občany Turecké republiky, kteří jsou držiteli běžného cestovního dokladu, platí obecná vízová povinnost.

Případné porušení podmínek vstupu či pobytu může vést k odepření vstupu na území Turecké republiky a následné deportaci či deportaci přímo. Podmínky délky platnosti cestovního dokladu pro vstup a pobyt včetně prokazování totožnosti: Připomínáme občanům České republiky nutnost mít při sobě bez výjimky vždy platný cestovní pas. Před cestou do Turecké republiky je nutné ověřit platnost cestovního dokladu. Vzhledem k nejasnému výkladu, kdy není zřejmé, zda se počítá šedesát dnů před předpokládaným ukončením pobytu bezvízových cizinců či v délce možného maximálního krátkodobého pobytu, se doporučuje k vlastnímu uvážení, aby držitelé cestovních dokladů České republiky před vstupem na území Turecké republiky měli platnost cestovního pasu/dokladu v rozsahu 150 dnů (tj. maximální délka krátkodobého pobytu do 90 dnů a zmíněná odkladná lhůta 60 dnů).

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Mezinárodní smlouva o sociálním zabezpečení Česko - Turecko: Dne 1. 1. 2005 vstoupila v platnost Smlouva mezi Českou republikou a Tureckou republikou o sociálním zabezpečení (dále jen „Smlouva“). K uvedené Smlouvě bylo sjednáno Správní ujednání, kdy platnost je vázána na Smlouvu. Zmíněné smluvní dokumenty byly publikovány ve Sbírce mezinárodních smluv ČR pod těmito čísly:

- 1 9/2018 Sb.m.s.
- 1 10/2018 Sb.m.s.

Osobní a věcný rozsah smlouvy v rozsahu mj. poskytování dávek nemocenského, zdravotního a důchodového pojištění (starobní, plný invalidní a částečný invalidní, vdovský, vdovecký a sirotčí důchod), zvýšení důchodu pro bezmocnost, pohřebného, přídatků na děti a dávek v nezaměstnanosti včetně příslušnosti k právním předpisům lze konzultovat na stránkách České správy sociálního zabezpečení.

Kontakty na kompetentní instituce v České republice:

- 1 Nemocenské a důchodové pojištění Česká správa sociálního zabezpečení, Křížová 25, 225 08 Praha 5
- 1 Zdravotní pojištění Centrum mezinárodních úhrad, Náměstí W. Churchilla 2, 113 59 Praha 3
- 1 Státní sociální podpora (přídatky na děti a pohřebné) Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2
- 1 Dávky v nezaměstnanosti Správa služeb zaměstnanosti Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2

Instituce v Turecké republice ve věci zaměstnání, pobytu a sociálního zabezpečení: V rámci Turecké republiky jsou důležitými orgány státní správy pro výkon zaměstnání a sociálního zabezpečení následující instituce:

- 1 Ministerstvo práce a sociálního zabezpečení (Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı)
- 1 Úřad sociálního zabezpečení (Sosyal Güvenlik Kurumu)
- 1 Ve věci pobytu cizinců lze konzultovat Ministerstvo vnitra Turecké republiky

Doporučujeme si před jiným než turistickým účelem pobytu v Turecké republice, a to obzvláště u cest spojených s výkonem zaměstnání (včetně montáží, poskytování služeb, mezinárodní dopravy a jiné), zjistit podmínky pobytu včetně vyřízení spojených náležitostí jako je mj. případné povolení k zaměstnání/poskytování služeb u Velvyslanectví Turecké republiky v Praze.

Doložka: Výše uvedené informace jsou pouze informativního charakteru a právně nezávazné. Upozorňujeme, že v době plánované cesty mohou být neaktuální. Před cestou do Turecké republiky je proto vhodné se vždy obrátit na Velvyslanectví Turecké republiky v Praze.

5.9 Veletrhy a akce

2024

- 1 3.–6. září 2024: WorldFood – potravinářský veletrh pokrývající nejširší sortiment
- 1 19.–22. září 2024: Zuchex – největší veletrh kuchyňských potřeb v regionu
- 1 22.–27. října 2024: Contemporary Istanbul – největší umělecký veletrh v zemi

2025

- 1 4.–8. února 2025: AgroExpo Izmir – největší zemědělský veletrh v zemi
- 1 18.–20. června 2025: EuroAsia Rail – největší veletrh železniční techniky v zemi
- 1 22.–27. července 2025: IDEF'25 – veletrh obranného průmyslu

6 Kontakty

Podkapitoly:

[6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)

[6.2 Praktická telefonní čísla \(záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.\)](#)

[6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty](#)

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví České republiky v Ankaře / Embassy of the Czech Republic / Çek Cumhuriyeti Büyükelçiliği

- 1 Adresa: Kaptanpaşa Sok. 15, GOP, Ankara
- 1 Tel.: 0090/312/4056139;
- 1 Stálá služba: 0090/537/6293195
- 1 E-mail: ankara@mzv.gov.cz
- 1 Web: <https://mzv.gov.cz/ankara>
- 1 Dopravní spojení: Letiště Esenboğa je od velvyslanectví přes centrum vzdáleno 32 km. Spojení s centrem města je zajištěno pravidelným autobusovým spojením (společnost Havaş či Belko Air). Cena jízdenky je cca 90 TL. Vlakové nádraží je s centrem také propojeno autobusy a „dolmuşem“. Z centra se lze k velvyslanectví dostat autobusem č. 112, 114, 318 směr čtvrtě Gaziosmanpaşa nebo „dolmuşem“. Lze použít také husté síť taxíků. Cena z letiště na ZÚ Ankara činí cca 700 TL.

Generální konzulát ČR v Istanbulu / Consulate General of the Czech Republic / Çek Cumhuriyeti Başkonsolosluğu

- 1 Adresa: Harbiye, Abdi İpekçi Cad. 71, POB 35, 34 367 Istanbul – Şişli
- 1 Tel.: 0090/212/368 8034, 0090/212/368 8035
- 1 Nouzová linka: 0090/533/2573880
- 1 E-mail: istanbul@mzv.gov.cz
- 1 Web: <https://mzv.gov.cz/istanbul>
- 1 Dopravní spojení: Z nového istanbulského letiště je možné se na GK Istanbul dopravit autobusem Havaist (204 TL), k čemuž je ovšem nutné si zakoupit Istanbulkart (cca 70 TL). Havaist jezdí na různá místa v Istanbulu, nejsnazší je ovšem dojet na Taksim a poté si vzít taxi (cca 100 TL) či dojít pěšky (cca 15 min). Alternativně je možné vzít si taxi z letiště na konzulát (cca 900 TL). Z letiště Sabiha Gökçen doporučujeme dopravu autobusem Havabus a to opět na známé náměstí Taksim (120 TL) nebo využít taxi služby na adresu GK Istanbul (cca 1200 TL).

CzechTrade Istanbul má kancelář v objektu Generálního konzulátu ČR v Istanbulu, přes jehož centrálu se lze do kanceláře CzechTrade rovněž dovolat. Tel: (+90)212 219 9847

- 1 E-mail: istanbul@czechtrade.cz
- 1 Web: www.czechtrade.cz

Honorární konzulát ČR v İzmiru (t.č. neobsazen)

Honorární konzulát ČR v Mersinu - pan Ufuk Bozkaya;

- 1 Adresa: Kültür Mahallesi I. İnönü Blv., Atatürk Caddesi, Altınanahtarlar Apt. C Blok, Kat 1/1, Çamlıbel/Mersin
- 1 Tel.: 0090/324/6764470
- 1 E-mail: mersin.honorary@mzv.gov.cz

Honorární konzulát ČR v Antalyi - paní Yeliz Gül Ege

- 1 Adresa: Toros Mah. 807. Sk. Akif Avcı Sitesi building no:1, floor:5, flat no:7 Konyaalti Antalya
- 1 Tel.: 0090/533/5762536
- 1 E-mail: antalya.honorary@mzv.gov.cz

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

Všechny státní záchranné složky včetně policie, hasičů, záchranné služby, pobřežní stráže i četnictva je možné zastihnout pod číslem 112.

- 1 Plyn 187
- 1 Voda 185
- 1 Elektřina 186

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

Přehled webových stránek:

- 1 [oficiální stránky MZV ČR \(ekonomická diplomacie\)](#)
- 1 [Export.cz](#)
- 1 [Zastupitelský úřad ČR v Ankaře](#)
- 1 [Generální konzulát ČR v Istanbulu](#)
- 1 [oficiální stránky MPO ČR](#)
- 1 [BusinessInfo.cz](#) oficiální portál agentury CzechTrade a MPO vč. informací z jednotlivých teritorií - Turecka
- 1 [CzechTrade](#) (zastoupení v Istanbulu)
- 1 [Česko-turecká smíšená obchodní komora v Praze](#)
- 1 [Turkish Exporter's Directory](#) – Ministerstvo obchodu TR – užitečné informace včetně přístupu do databáze tureckých výrobních a exportních firem
- 1 [Sdružení tureckých obchodních a průmyslových komor a komoditních burz TOBB](#) – služba uveřejnění firemních nabídek, obsahuje rovněž přehledy a internetové adresy jednotlivých tureckých hospodářských a obchodních komor
- 1 [KPMG Turkey](#) – mezinárodní auditorská společnost
- 1 [Invest in Turkey](#) – informační zdroje o způsobu zřízení firmy v Turecku, oddíl „Investors Guide“, dále jsou zde uvedeny profily základních sektorů
- 1 [Central Finance & Contracts Unit](#) – turecká kontraktační jednotka, podrobné informace k tendrům, které jsou vypisovány na základě programů předvstupní pomoci EU, tzv. IPA fondy, včetně jednotlivých vypisovaných tendrů. Zvláštní pozornost je třeba klást na vyhledávání v položce „Forecast“, která indikuje v několikaměsíční lhůtě dopředu, že bude vypsan tendr.
- 1 [Administrace privatizace](#) – informace o privatizaci a přehledy jednotlivých projektů
- 1 [Global Tenders](#) – zdroj informací o tendrech v Turecku (v angličtině, třídění dle kategorií, sekce Turecko)
- 1 [KIK](#) – ohledně veřejných tendrů je třeba mít na paměti povinnost elektronické registrace přes EKAP, jenž je spravovaná organizací KIK zodpovědnou za jejich průběh
- 1 [Celní úřad Turecka](#) – celní sazby podle Harmonizovaného systému
- 1 [Ministerstvo financí Turecka](#) – materiály k pobídkám, statistické informace, přehledy zahraničních investorů a další podrobné informace k oblasti PZI v Turecku

Další informace ekonomického charakteru lze vyhledat na webových stránkách následujících institucí:

- 1 [Státní statistický institut \(TUIK\)](#)
- 1 [Ministerstvo pro vědu, průmysl a technologii](#)
- 1 [Ministerstvo energetiky a přírodních zdrojů](#)
- 1 [Centrální banka Turecka](#)
- 1 [Ministerstvo spravedlnosti Turecka](#)
- 1 [Istanbulská obchodní komora \(ITO\)](#)
- 1 [Organizace malých a středních podniků \(KOSGEB\)](#)
- 1 [DEİK - Foreign Economic Relations Board](#)
- 1 [Velvyslanectví Turecké republiky v Praze](#)